

# **Loppuraportti**

**SDG-tavoitteiden strateginen johtaminen kaupungeissa -verkostoprojektin jatkokausi 2024–2025**

## Sisällysluettelo

|          |                                                                                |          |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------|----------|
| <b>1</b> | <b>Projektin yhteenveto .....</b>                                              | <b>3</b> |
| 1.1      | Tilannekatsaus .....                                                           | 3        |
| 1.2      | Projektin toteutuksen tavoitteet .....                                         | 3        |
| 1.3      | Projektin vaikutustavoitteet (ks. myös kohta 5) .....                          | 3        |
| <b>2</b> | <b>Projektin toteutus .....</b>                                                | <b>5</b> |
| <b>3</b> | <b>Projektin dokumentointi .....</b>                                           | <b>6</b> |
| <b>4</b> | <b>Projektin tuotosten käyttöönotto .....</b>                                  | <b>6</b> |
| <b>5</b> | <b>Projektin vaikutustavoitteiden varmistaminen (ks. myös kohta 1.3) .....</b> | <b>6</b> |
| <b>6</b> | <b>Ideoita jatkokehitykselle .....</b>                                         | <b>6</b> |

# 1 Projektin yhteenveto

## 1.1 Tilannekatsaus

SDG-tavoitteiden strateginen johtaminen kaupungeissa-verkostoprojektin jatkokausi toteutettiin suoraan edellisen kauden perään, vuosina 2024–2025 kuutoskaupunkien ja Kuntaliiton rahoittamana. Jatkokauden tavoitteet olivat yhtenevät aiemman kauden tavoitteiden kanssa. Keskeisenä tavoitteena oli kaupunkien strategiaprosessien kehittäminen Agenda2030-viitekehyksessä.

Verkostoprojektin jatkokauden painopisteet olivat SDG-tavoitteiden strategisen johtamisen kehittäminen seuraavaa valtuustokautta silmällä pitäen sekä kansallisen ja kansainvälisen edunvalvonnan ja yhteistyön koordinaatio.

Projekti toteutti ohjausryhmän linjaamat vaikutustavoitteet (ks. kohta 1.3) ajallaan. Verkostoprojektissa kuutoskaupungit yhteiskehittivät oppaat Agenda2030:n tavoitteita ilmentävään strategiaprosessiin ja strategiaan sekä paikalliseen kestävyysarvointiin. Verkosto kokoontui säännöllisesti ja organisoi myös muille asiantuntijoille sparraustilaisuuksia. Verkostoprojektin puitteissa kerättiin strategia- ja kestävyysindikaattorien vertailu, jota on hyödynnetty uusien strategioiden mittareiden suunnittelussa. Lisäksi projektiryhmä yhteiskehitti maailman ensimmäisen viiden kaupungin yhteisen VLR Policy Brief -yhteenvedon kestävyysarvioistaan, joka julkaistiin kestävyysarvioiden julkistamistilaisuudessa toukokuussa 2025.

Projekti on saatu onnistuneesti päätökseen ja jatkokausi 2026–2028 viiden suuren kaupungin kanssa on hyväksytty Kuntaliiton johtoryhmässä.

## 1.2 Projektin toteutuksen tavoitteet

Projekti yltätavoite oli ”Agenda2030:n SDG-tavoitteiden paikallisen toimeenpanon edistäminen sekä kestävyysmurroksen edellyttämän ajattelu- ja toimintakulttuurimuutoksen aikaansaaminen ja niiden tukeminen päättäjissä, henkilöstössä ja sidosryhmissä”.

Kestävyysmurroksen edellyttämä ajattelu- ja toimintakulttuurimuutos on pitkä ja monipolvinen prosessi, jota verkostoprojekti on omalla panoksellaan edistänyt. Kuutoskaupungit ovat kestävä kehityksen kytkennässä ja kestävyysmurroksen toteuttamisessa eri vaiheissa, toisissa esimerkiksi kestävyysraportointi on vasta aloitettu ja toisissa siitä luopumista tai kytkemistä muuhun raportointiin jo suunnitellaan ja jopa toteutetaan.

Projekti saavutti tavoitteensa suunnitellusti, sillä kaupungeille tuotettiin oppaita ja työkaluja kestävä kehityksen tavoitteita ilmentävän strategiaproessin suunnitteluun ja läpivientiin sekä strategia- ja kestävyysindikaattorivertailu strategian kestävämpää raportointia varten. Lisäksi tuotettiin yhteiskehittämällä raportointien kaupunkien vertaissparrailujen pohjalta opas kestävä kehityksen paikalliseen arviointiin.

## 1.3 Projektin vaikutustavoitteet (ks. myös kohta 5)

*Kuutoskaupunkien johtaminen on kestävää ja pitkäjänteistä seuraavalla valtuustokaudella.*

Verkostoprojektin jatkokauden keskeisenä tavoitteena oli kaupunkien strategiaprosessien kehittäminen Agenda2030-viitekehyksessä. Kevättalvella 2024 aloitettiin kaupunkien syvähaastattelut, joiden pohjalta Kuntapolitiikka ja -johtaminen -tiimissä yhteiskehittiin kestävyysnäkökulmaa edistäviä sparrauskysymyksiä kuhunkin strategiaproessin vaiheeseen. Sparrauskysymyksistä ja kuutoskaupunkien hyvistä käytänteistä muodostui Agenda2030:n tavoitteita ilmentävä strategiaproessi ja strategia -opas. Opasta esiteltiin muille kunnille webinaarissa joulukuussa 2024.

Verkostoprojektin puitteissa järjestettiin kolme pormestariohjelmasparrausta vuonna 2024 Helsingin, Tampereen ja Turun kesken. Paikalla oli Kuntaliitosta projektipäällikön lisäksi kuntastrategioiden asiantuntijoita ja tiiminvetäjä. Näissä keskusteluissa edellä mainittujen kaupunkien strategijohtajat, -päälliköt ja -asiantuntijat keskustelivat pormestariohjelmien vaikutuksista strategioihin ja pormestarivetoisen strategiaproessin vaikutuksista strategiaan.

*Luottamushenkilöiden, ammatillisen johdon ja henkilöstön kestävän kehityksen ymmärrys- ja toteutuskyvykkyys ovat lisääntyneet.*

Verkostoprojektin jatkokaudella tuotettiin luottamushenkilöiden keskeistä roolia strategiaprosessissa painottanut Agenda2030 -strategiaopas ja uusille luottamushenkilöille kestävän kehityksen perehdytysdiat.

Agenda2030: ntä ja kestävän kehityksen näkökulmaa kytkettiin projekti- ja kehittämistoimintaan sparraamalla ja törmäyttämällä kuutoskaupunkien projektiasiantuntijoita kolmessa eri kokouksessa keväällä 2024. Projektiryhmä järjesti syksyllä 2024 webinaarin kuutoskaupunkien tiedolla johtamisen asiantuntijoille kestävän kehityksen kytkennän sparraamiseksi. Myös indikaattoriasiantuntijoille järjestettiin oma sparrauksensa.

*Kuutoskaupungit tekevät tiivistä ja monipuolista yhteistyötä kansallisten sidosryhmien kanssa.*

Tämän vaikutustavoitteen keskeiset toimenpiteet olivat kerran neljässä vuodessa tehtävään Suomen maaraportin laadintaan osallistuminen sekä omien kestävän kehityksen keskustelutilaisuuksien järjestäminen muiden kuntien ja sidosryhmien kanssa vertaiskehittämisen sekä kansallisen ymmärryksen syventämiseksi ja lisäämiseksi.

Verkostoprojekti järjesti valtioneuvoston kanslian kanssa kestävän kehityksen edistämisen nykyhetkeä ja tulevaisuutta käsitelleen työpajan kaikille Suomen kunnille lokakuussa 2024. Työpajan tuotokset olivat esillä Suomen maaraportissa 2025. Kuutoskaupunkien yhteistyö sai oman lukunsa maaraporttiin ja viiden paikallisesti raportoineen kaupungin (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku) kestävyysarviot ja heidän yhteiskehittämänsä VLR Policy Brief olivat raportissa linkkinä. Viiden suuren kaupungin kestävyysarvioiden julkistusilaisuus ajoitettiin samalle päivälle (7.5.) kuin valtioneuvoston kanslian kestävän kehityksen tila ja tulevaisuus -tilaisuus synergiaetujen maksimoimiseksi. Kuntaliitto keräsi kaikki 17 suomalaisten kaupunkien kestävyysarviota samalle verkkosivulle.

Projektiryhmän jäsenet jakoivat hyviä käytänteitään ja esittelivät verkostoprojektin tuotoksia muiden kuntaverkostojen, Motivan ja Syken kanssa järjestettävissä, vuosittaisissa Kestävä Kuntatyö -tilaisuuksissa maaliskuussa 2024 ja 2025. Lisäksi verkostoprojekti järjesti joulukuussa 2024 ja 2025 kaikille kunnille pikkujouluebinaarit, joissa esiteltiin vuoden päätuotosta, eli strategia- ja kestävyysarvio-oppaita.

Verkostoprojekti oli jatkokaudella 2024–2025 vahvemmin yhteydessä KERÄ-verkoston kautta maaseutumaisten kuntien kestävyystyöhön ja projektipäällikkö oli jäsenenä KERÄ:n asiantuntijaryhmässä, jonka vetäjänä toimi kestävän kehityksen apulaispääsihteeri. KERÄ-verkoston järjestämällä kestävän kehityksen viikolla syyskuussa 2025 verkostoprojekti järjesti SDG-tavoitteiden 10-vuotispäivän aamukahvit ja webinaarin kuntien kestävyysarvioinnista, esitellen juuri ilmestynyttä opasta. Lisäksi projektiryhmä sparraili pienempiä, kestävyystä kiinnostuneita kuntia Raaseporin kestävyysasiantuntijan vetämässä asiantuntijatason vertaisverkostossa vuonna 2024.

Agenda2030:n tavoitteita ilmentävä strategiaprosessi ja strategia -opas sekä Kestävän kehityksen paikallisarvion prosessin opas ovat verkostoprojektin muiden tuotosten tapaan kaikkien kuntien saatavilla ja ilmaiseksi käytettävissä Kuntaliiton verkkosivuilla.

*Kuutoskaupungit ovat vaikuttavia ja näkyviä kumppaneita kestävän kehityksen globaalissa viitekehityksessä.*

Kuutoskaupunkien SDG-työn kansallinen ja kansainvälinen näkyvyys ja vaikuttavuus ovat edelleen vahvistuneet, syventyneet ja laajentuneet projektin aikana. Kuutoskaupunkien edelläkävijyyttä tunnustetaan maailmanlaajuisesti kestävän kehityksen toimijoiden keskuudessa.

Verkostoprojekti toteutti toukokuussa 2025 viiden suuren kaupungin yhteisen kestävyysarvioiden julkistustilaisuuden ”Five voices, one vision – Yhdessä kestävään tulevaisuuteen!” Musiikkitalolla Helsingissä. Paikalla oli merkittävän kansallisen (valtioneuvoston kanslia, ympäristöministeriö) ja kansainvälisen edustuksen (YK, UCLG, Mwanza) lisäksi kaupunkien johtajien paneeli, jonka juonsi Kuntaliiton toimitusjohtaja Karhunen. Kaupungit nimesivät tämän tilaisuuden yhtenä koko projektikauden suurimmista onnistumisista. Oulu aloitti oman raportointityönsä julkistustilaisuuden ja muiden kaupunkien esimerkin innoittamana.

Verkoston projektiryhmä osallistui merkittävään määrään kansainvälisiä kestävän kehityksen suur tapahtumia, kuten World Urban Forum 2024 ja YK:n kestävän kehityksen seurantakokoukset 2024 ja 2025. Projektiryhmän jäsenet osallistuivat projektipäällikön kanssa myös Euroopan kestävän

kehityksen verkoston vuosikonferensseihin Brysselissä kesäkuussa 2024 ja Kööpenhaminassa marraskuussa 2025.

Kuutoskaupungit jakoivat hyviä käytänteitään ja saivat vertaisoppia YK:n asuinyhdyskuntaohjelman kanssa työskennellessään, erityisesti osana Suomen ja YK-Habitatin strategisen kumppanuuden ja SDG Cities-aloitteen puitteissa. Kuntaliiton yhteistyö YK:n kanssa syveni projektikauden loppupuolella, kun Kuntaliitto liittyi kumppanina YK:n asuinyhdyskuntaohjelman ja Italian hallituksen kumppanuusalustaan, tukien Suomen valtion jäsenyyttä kestävän kehityksen seurantakokouksessa heinäkuussa 2025. Toimitusjohtaja Karhunen allekirjoitti liittymisen virallistaneen aiesopimuksen lokakuussa 2025.

Lisäksi lisäarvoa kuutoskaupungeille toi yhteistyö Eurocities SDG Task Force -ryhmässä, Espoon URBACT-rahoitteisen Cities For Sustainable Governance -kaupunkiverkoston kanssa, maailman paikallishallintojen ja kuntaliittojen kattojärjestö UCLG:n ja eurooppalaisen alajärjestö CEMR:n kanssa, sekä tällä kaudella aiempaa vahvemmin ja keskeisemmin myös pohjoismaisessa yhteistyössä Nordregion ja pohjoismaisten kuntien ja kuntaliittojen kanssa. Tästä hyvänä esimerkkinä voi mainita pohjoismaisen kestävyysarvion (Nordic VSR) yhteiskehittämisen vuonna 2024 ja pohjoismaisten kuntien kestävän kehityksen tulevaisuutta tutkineen projektin vuonna 2025. Kuntaliitto keräsi kyselyllään suomalaisten kuntien ajatuksia kestävästä kehityksestä ja sen edistämisestä syksyllä 2023. Tämä data liitettiin pohjoismaiseen aineistoon ja esiteltiin YK:n kestävän kehityksen seurantakokouksessa heinäkuussa 2024. Nordregio järjesti myös pohjoismaisten kuntien webinaarit sekä pohjoismaisesta kestävyysarviosta huhtikuussa 2024 että kestävän kehityksen tulevaisuudesta marraskuussa 2025, jossa kunnat saivat kommentoida kyselyn ja projektin tuloksia. Verkostoprojekti oli mukana webinaarissa ja sen valmistelussa, kaksi projektiryhmän jäsentä olivat puhujina webinaareissa.

## 2 Projektin toteutus

Verkostoprojektin puitteissa yhteiskehitettiin edellisen kauden tavoin kaupungeille hyödyllisiä työkaluja ja oppaita. Projekti alkoi 2024 yhteiskehittämisen kontekstissa kaupunkikohtaisilla syvähaastatteluilla ja niiden pohjalta työstettiin sparrauskysymyksiä kaupunkien strategisille johdoille. Tästä yhteiskehittämisestä muodostui Agenda2030:n tavoitteita ilmentävä strategiaprosessi ja strategia -opas. Opasta esiteltiin pikkujoulwebinaarissa 2024 ja muiden kuntaverkostojen kanssa järjestetyillä aamukahveilla keväällä 2025.

Lisäksi toteutettiin kestävän kehityksen ja strategiamittarien vertailu, jota käsiteltiin sekä projektiryhmän kehittämispäivän (Espoo, lokakuu 2024) työpajassa että tiedolla johtamisen asiantuntijoiden webinaarissa (marraskuu 2024).

Vuonna 2025 yhteiskehitettiin maailman ensimmäinen viiden kaupungin yhteinen VLR Policy Brief, kestävyysarvioiden julkistustilaisuus 7.5. ja kestävän kehityksen paikallisarvion (VLR) prosessin opas. Projektiryhmälle järjestettiin VLR-raportoinnin vertaissparrailun tueksi viidet aamukahvit. Näiden keskustelujen pohjalta hahmottui kestävyysarviointiprosessin mallinnus, josta kehitettiin opas muille suomalaisille kunnille. Opasta esiteltiin kestävän kehityksen viikolla syyskuun lopussa 2025 ja joulukuussa muille kunnille suunnatussa pikkujoulwebinaarissa.

Ohjausryhmällä oli projektikaudella kolme kokousta. Kokouksissa käsiteltiin kauden 2024–2025 toimenpiteiden priorisointia, indikaattorityön yhteiskehittämistä, kevään 2025 toimenpiteitä vaalikevät huomioiden, raportoitavan projektikauden tuotoksia sekä projektikauden 2026–2028 hyötytavoitteita ja toimenpiteitä. Viimeisessä kokouksessa läsnä olivat sekä ohjausryhmä että projektiryhmä. Projektiryhmällä oli jatkokaudella kuusitoista kokousta, kuuden viikon välein. Projektiryhmän vertaissparrailuun tarkoitettuja keke-kaffeja oli kahdesti viikossa, ja niistä toteutui 146 kpl.

Kestävän kehityksen kytkentää strategiseen johtamiseen on nostettu keskusteluun myös strategiajohtajien verkostossa kahdesti projektikauden aikana.

Projektiryhmällä on ollut etäkokouksiensa lisäksi kolme läsnä toteutettua kehittämispäivää: Tampereella huhtikuussa 2024, Espoossa lokakuussa 2024 ja Turussa elokuussa 2025. Teemoina kehittämispäivissä ovat olleet kestävän kehityksen kytkentä strategian tietopohjatyöhön, indikaattorityö, organisaatioiden sisäiset kestävän kehityksen työpajat ja seuraavan projektikauden suunnittelu.

Projektiryhmä on järjestänyt sparrauksia kollegoilleen kunkin yhteiskehittävänä olleen teeman tiimoilta: projektiasiantuntijoiden kestävä kehityksen sparraukset, indikaattoriasiantuntijoiden indikaattorisparraukset ja tiedolla johtamisen asiantuntijoiden kestävä kehityksen sparraukset.

Kahdella kaudella 2021–2025 tuotetut työkalut, oppaat, selvitykset ja vertaisparraukset ovat lisänneet kaupunkiorganisaatiossa ja kaupunkikonsernissa päättäjien ja ammatillisen johdon kyvykkyyttä strategioiden laatimisessa, strategisessa johtamisessa, strategian toimeenpanossa ja tiedolla johtamisessa. Työkaluista on muodostunut SDG-työkalupakki, jonka etuna on räätälöitävyys ja muokattavuus. Kaupunki voi hyödyntää osia kustakin työkaluista ja oppaasta, yhdistellä niiden vaiheita tai käyttää niitä kokonaisuuksina.

### 3 Projektin dokumentointi

Projektiryhmän ja ohjausryhmän kokouksista kirjattiin tiivistelmät, jotka lähetettiin kokouksien jälkeen projektiryhmän jäsenille sähköpostilla. Projektiryhmällä on ollut käytössään teams-alusta, jonne projektipäällikkö on kerännyt projektin kannalta oleellista tietoa ja projektiviestintää. Esittelydiat, oppaat, tiivistelmät ja muu dokumentaatio arkistoidaan paperisena Kuntaliiton kirjaamoon.

### 4 Projektin tuotosten käyttöönotto

Projektikauden tuotoksia on otettu käyttöön kaupungeissa eri rytmeissä, kunkin kaupungin tarpeiden ja strategiaprosessin vaiheen mukaan. Kaikki projektin tuotokset ovat saatavilla Kuntaliiton verkkosivuilla ja niistä on viestitty useissa tilaisuuksissa projektikauden aikana. Verkostoprojektin omien tilaisuuksien lisäksi tuotoksia on esitelty esimerkiksi Kestävä Kuntatyö -tilaisuuksissa sekä KERÄ-verkoston joulukalenterissa ja kestävä kehityksen viikolla.

### 5 Projektin vaikutustavoitteiden varmistaminen

(ks. myös kohta 1.3)

Projektiryhmän ja ohjausryhmän jäsenet ovat avainasemassa kestävyysmurroksen jatkamisessa organisaatioissaan.

### 6 Ideoita jatkokehitykselle

Viisi kaupunkia päätyi jatkamaan verkostoprojektia vuosina 2026–2028. Tarkoituksena on jatkaa kaupunkien arjen johtamisen ja päätöksenteon kestävyyskehittämistä.